

NIEUWSBRIEF

Nummer 28, september 2018

Inhoud nieuwsbrief

- Nieuws
- MDI-Symposium 14 december 2018
- 4-FA – De situatie na het verbod
- Cannabis congres
- Casuïstiek
- Wetenschappelijke publicaties

Nieuws

HBSC-onderzoek 2017

Op 5 september werd het [HBSC-onderzoek](#) gepubliceerd. HBSC (Health Behaviour in School-aged Children) is een breed, internationaal onderzoek naar de gezondheid en het welzijn van scholieren (van 11 t/m 16 jaar). Voor HBSC-Nederland werkt het Trimbos-instituut samen met de Universiteit Utrecht en het Sociaal en Cultureel Planbureau. Middelengebruik is een belangrijk onderwerp in deze studie. Enkele uitkomsten van het HBSC-onderzoek over drugsgebruik zijn:

- Bijna een kwart van de 16-jarige scholieren heeft wel eens cannabis gebruikt.
- 17% van de 16-jarige scholieren heeft wel eens lachgas gebruikt.
- 2% van de 16-jarige scholieren heeft wel ecstasy gebruikt.

Op 2 oktober vindt een [symposium](#) plaats over de uitkomsten en beleidsimplicaties van het onderzoek.

Meer over lachgas

Door de toename van het gebruik van lachgas onder jongeren ontstaan er veel zorgen en vragen, niet alleen bij professionals in de spoedeisende zorg, maar ook bij ouders, scholen, gemeenten, handhavers en preventieprofessionals. De volgende publicaties zijn een handreiking naar deze laatste groepen en bieden informatie over gebruik, gebruikers en de markt van lachgas. Ook worden tips gegeven over hoe in gesprek te gaan met lachgasgebruikers.

- [Lachgas: Van zorgen naar acties](#)
- [Factsheet lachgas docenten](#)
- [Flyer lachgas ouders](#)

Strategische verkenning Cannabispreventie

Voor de meerderheid van de mensen die wel eens cannabis hebben gebruikt, is dit van tijdelijke aard. Voor sommigen escaleert het gebruik echter tot langdurig frequent gebruik en/of verslaving. Deze [strategische](#)

[verkenning](#) is een samenvatting van de stand van zaken met betrekking tot cannabispreventie. Enkele conclusies:

- In de volwassen bevolking raakt naar schatting één op de tien ooit-gebruikers van cannabis verslaafd; 180.000 Nederlanders (1,4%) gebruiken riskant.
- Bij het ontstaan van (problematisch) cannabisgebruik spelen veel verschillende factoren een rol, zowel risicoverhogende factoren zoals psychische problemen, als beschermende factoren, zoals sociale controle.
- Beschikbare preventiemogelijkheden werken goed maar worden om verschillende redenen niet of weinig uitgevoerd.

NVIC jaaroverzicht 2017

Het [jaaroverzicht](#) 2017 van het NVIC geeft een overzicht van informatieverzoeken over vergiftigingen. Dit betreft vooral intoxicaties met medicijnen, maar ook over drugsincidenten wordt bij het NVIC informatie ingewonnen door zorgverleners. In 2017 zag men geen duidelijke daling in het aantal informatieverzoeken over 4-FA, maar wel in het aantal vragen over synthetische opiaten (o.a. oxycodon en fentanyl), lachgas (zowel acute effecten als door langdurig gebruik) én cannabisolie (THC-/CBD-olie).

Waar een klein land groot in kan zijn

'[Waar een klein land groot in kan zijn](#)' is een onderzoek van Pieter Tops, hoogleraar bestuurskunde en lector politie, en collega's van de politieacademie. Het onderzoek geeft een uitgebreid overzicht van de relatie van Nederland met de productie van synthetische drugs in de afgelopen 50 jaar. Het onderzoek is gebaseerd op gegevens van de douane, politie en opsporingsdienst. Het onderzoek werd ontvangen met veel kritiek, vanwege verscheidene aannames die in het stuk werden gemaakt. Desondanks geeft het een interessante blik op de handel van synthetische drugs vanuit het perspectief van handhaving en opsporing.

14 december: MDI-symposium

Het jaarlijkse MDI-symposium vindt plaats op vrijdag 14 december. Er is een dag-vullend programma dat in het teken staat van het afscheid wegens pensionering van **Raymond Niesink**, hoofd van het DIMS-bureau, de zusterorganisatie van de MDI. Een hoofdthema in het programma is de vraag of het aanbieden van drugstestservices en goede medische hulp bij drugsincidenten bijdraagt aan het normaliseren van drugsgebruik. Het definitieve programma wordt u binnenkort toegestuurd. Het symposium vindt plaats op het Trimbos-instituut in Utrecht en is gratis.

Aanmelden (er is een beperkt aantal plaatsen) bij Danielle Branderhorst: dbranderhorst@trimbos.nl.

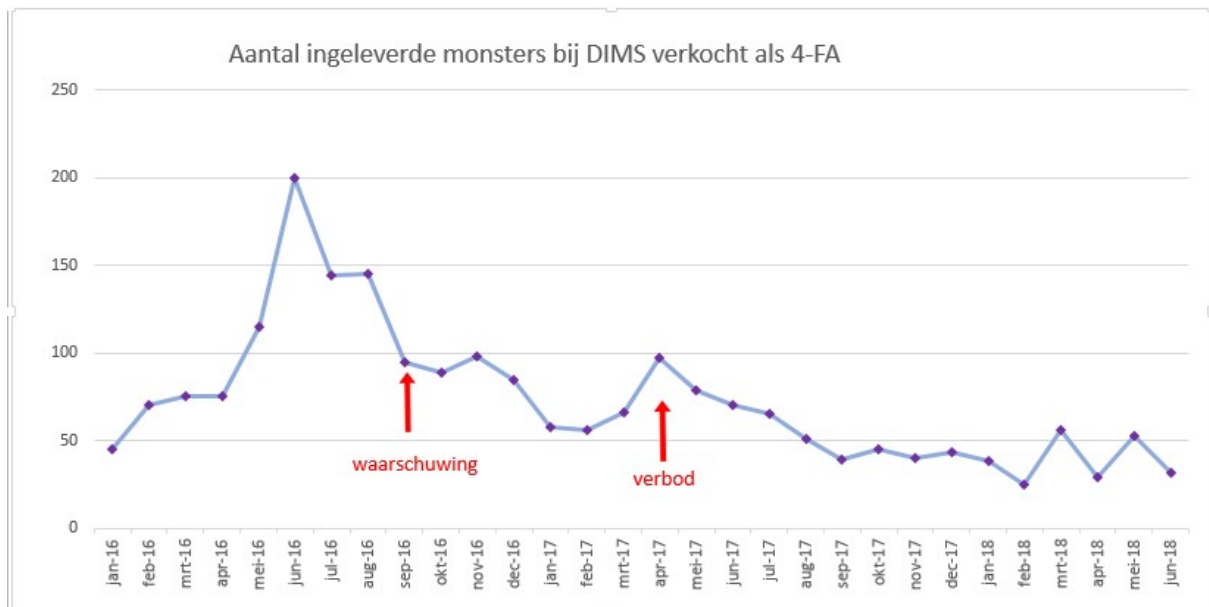
4-FA – Na het verbod

Sinds de opkomst van de partydrug 4-FA (4-FMP) steeg het gebruik en het aandeel incidenten met een alarmerende snelheid. Bij de drugstestservice van het DIMS was 4-FA de afgelopen jaren de meest ingeleverde nieuwe psychoactieve stof (NPS), met een piek in de zomer van 2016 (figuur 1). Ook het aandeel ernstige gezondheidsverstoringen na 4-FA-gebruik dat werd gemeld door de deelnemers aan de MDI nam gedurende deze periode toe. Daarom werd eind 2016 door het Trimbos-instituut gewaarschuwd voor de gevaren van 4-FA-gebruik. Opvolgend werd 4-FA in mei 2017 op lijst I van de Opiumwet geplaatst.

Na het verbod stagneerde de markt voor 4-FA en nam het aantal bij het DIMS ingeleverde samples geleidelijk af. Op basis van voorlopige cijfers werden, vergeleken met 2017, in 2018 ruim 40%* minder 4-FA-samples ingeleverd. Ten opzichte van de eerste helft van 2016 zag het DIMS 60% minder samples in de zelfde periode in 2018. Ook nam het aandeel incidenten met 4-FA in 2018 af in vergelijking met voorgaande jaren. In 2016 was 4-FA betrokken bij 15% van alle incidenten op EHBO-posten, in 2017 was dat 13% en in 2018 daalde het aandeel tot 5%*.

Een vermoedelijke bijkomstigheid van het verbod op de verkoop van 4-FA is een toename in het aandeel vervuilde 4-FA-samples. In de afgelopen 3 maanden bevatte slechts de helft van de bij DIMS-drugstestservices ingeleverde 4-FA-samples werkelijk 4-FA. In de andere helft van de samples worden verschillende stoffen aangetroffen, waaronder vaak de potentere variant 4-FMA (4-fluormethamfetamine). Na het verbod worden vervangende middelen soms verkocht als 4-FA. Gebruikers zijn zich hier in het algemeen niet van bewust.

***Voorlopige cijfers 2018.**

Figuur 1. Het aantal als 4-FA verkochte samples ingeleverd bij het DIMS, per maand, 2016–2018.

Cannabis congres

Op 30 oktober organiseert het Trimbos-instituut in samenwerking met Verslavingskunde Nederland het Cannabiscongres, over (internationaal) cannabisbeleid, de dagelijkse praktijk en wetenschappelijk onderzoek. Het Cannabiscongres richt zich op een breed publiek uit praktijk, beleid en wetenschap.

- Wat zijn de lessen uit cannabisbeleid wereldwijd?
- Werkt regulering van de cannabismarkt normalisering in de hand?
- De risico's van cannabisgebruik op een rij
- Feiten en fabels over CBD-olie
- Cannabisverslaving en risicogroepen: wat weten we en wat doen we al?

Voor meer informatie en aanmelden zie cannabiscongres.trimbos.nl

Auto-intoxicatie met designer drug

Twee 20-jarige mannen

112 melding: onwel wording van drie niet-Nederlands sprekende collega's van Poolse afkomst die zich met klachten van algehele malaise bij hun leidinggevende gemeld hebben 15 minuten na begin van hun dienst in een distributiecentrum. Twee van de drie worden naar ons ziekenhuis gebracht, de derde naar een ander ziekenhuis in het kader van de gewondenspreiding. Eén van de twee erkent cannabis te hebben gerookt met toevoeging van een tweede substantie. Er wordt een drugs-sample in beslag genomen en er bestaat een vermoeden dat het om 'Hexen' gaat (N-ethyl-nor-hexedrone), een cathinonachtige stof.

Patiënt 1 is kalm en coöperatief bij aankomst van ambulance; hij laat aanvullend onderzoek op de SEH toe zonder verzet.

Patiënt 2 is erg geagiteerd tijdens transport en krijgt daarvoor midazolam i.v. Op de SEH reageert hij op aanspreken en blijft angstig. Hij krijgt nogmaals midazolam i.v. om aanvullend onderzoek te kunnen verrichten.

Beide mannen hebben normale vitale parameters met uitzondering van een milde tachycardie (110-120/min) en lichtstijve pupillen zonder tekenen van miosis of mydriasis; beiden ontwikkelen urineretentie. Het ECG en bloedonderzoek zijn normaal, met inbegrip van hemocytometrie, nierfunctie, leverenzymen, CK en bicarbonaat. Bloedethanol spiegels zijn onmeetbaar laag.

Zij overnachten op de SEH en uiteindelijk op de medium care. Tijdens het verblijf hebben zij geslapen met tussendoor aanvallen van agressie en angst die grensden aan psychotisch. Hiervoor kregen zij enkele malen benzodiazepines i.v. Zij werden uiteindelijk 2 dagen na presentatie ontslagen. Er waren voor zover te beoordelen geen restverschijnselen.

Na analyse van de in beslag genomen drugs bleek deze synthetisch cathinon chloromethcathinone (CMC) te bevatten. Alhoewel deze stof in dezelfde groep stoffen als Hexen valt, gaat het om een andere drug. Synthetische cathinonen zijn afgeleiden van de werkzame stof in de drug 'qat', van de gelijknamige plant. Cathinonen stimuleren de afgifte van dopamine en beïnvloeden soms de hoeveelheid serotonine, wat zorgt voor een euforisch gevoel. Gebruik leidt soms tot acute ongewenste effecten, waaronder hartklachten, neurologische en psychiatrische klachten. Het meest voorkomende nadelige klinisch effect is agitatie, dat kan verschillen van lichte onrust tot een hevige psychose. Er zijn meerdere sterfgevallen bekend die zijn te wijten aan het gebruik van synthetische cathinonen.

Conclusie: intoxicatie bij twee mannen met naar alle waarschijnlijkheid de synthetische cathinone (3-CMC of 4-CMC). De derde patiënt, die werd behandeld in een ander ziekenhuis, laat een ander beeld zien dan de twee eerder beschreven patiënten. Deze persoon was minder ernstig geïntoxiceerd en kon vrij vlot weer naar huis.

Door K. van Wonderen - St. Antonius Ziekenhuis.

Additionele informatie:

- Incidenten met CMC of Hexen kwamen nog nooit eerder voor in de MDI.
- Andere cathinonen, zoals mefedron en pentedron, worden wel gemeld in de MDI.
- Synthetische cathinonen worden enkele keren per jaar ingeleverd bij het DIMS.

Wetenschappelijke publicaties

Rosado, T. (2018). **Synthetic cannabinoids in biological specimens: a review of current analytical methods and sample preparation techniques.** *Bioanalysis*, [ahead of print](#).

Synthetische cannabinoïden zijn een klasse chemische drugs met vergelijkbare effecten als cannabis (THC), maar vaak vele malen sterker. Door de naam hebben deze stoffen (onterecht) een ongevaarlijk imago, wat het gebruik stimuleert, vooral onder jongeren. In dit artikel onderzoeken de auteurs verschillende technieken voor het detecteren en analyseren van biologische samples op synthetische cannabinoïden.

Palamar, J.J. (2018). **"Bath Salt" Use and Beliefs about Use among Electronic Dance Music Attendees.** *J Psychoactive drugs*, [ahead of print](#).

Cathinonen, soms ook wel "Bath Salts" genoemd, zijn een groep stimulerende drugs die elk jaar leiden tot duizenden ziekenhuisopnames in de VS alleen. Er is nog niet veel bekend over de gebruikersgroep en daarom hielden de onderzoekers een survey onder 933 festivalgangers. Zij evalueerden de kennis over en het gebruik van 22 verschillende synthetische cathinonen.

Do, M.T. et al (2018). **At-a-glance - What can paramedic data tell us about the opioid crisis in Canada?** *Health Promot Chronic Dis Prev Can*, sept, [339-342](#).

De opioïde crisis in Canada vraagt om uitgebreide analyse van alle beschikbare data. In dit artikel wordt paramedische data van opioïde-incidenten in Ottawa geanalyseerd om een beter beeld te krijgen van de groep gebruikers en de effectiviteit van behandelingen.

Bramness, J.G. et al (2018). **A Survey on the Medical Use of Cannabis in Europe: A Position Paper.** *Eur Addict Res*, 24(4), [201-205](#).

Het gebruik van cannabis voor medische doeleinden komt steeds vaker voor. In dit onderzoek wordt gekeken naar het voorkomen van verschillende soorten voorgeschreven medische cannabis in 17 Europese landen. Ten opzicht van de VS lijkt gebruik zich in Europa vooral te beperken tot cannabis extracten.

Heeft u interessante casussen, informatie of artikelen die te maken hebben met drugs of het herkennen of behandelen van drugsincidenten? Als u deze naar ons stuurt, verspreiden wij de informatie in het netwerk.

Met dank aan K. van Wonderen en A. Harmsze - St. Antonius Ziekenhuis, voor hun bijdragen aan deze nieuwsbrief